

Aktuell bakgrunn

Colombia

Desember 2004 ♦ Ansv. Terje Kalheim
Utgiver: LOs Internasjonale avdeling med økonomisk støtte av NORAD
Internett: www.lo.no

(Foto: Oscar Monsalve, fotomontasje: LO Media)

Colombia

Colombia er det verste landet i verden når det gjelder brudd på faglige rettigheter. I 2002 ble 184 fagorganiserte drept, i 2003 var tallet 90, mens tallet på forsvinninger øker. Millioner er drevet på flukt, terrorisert eller drept som følge av væpnet konflikt. LO støtter fagbevegelsen CUT i Colombia.

Dødstruet kvinne i løven

Berenice Ceylela har arbeidet med menneskerettigheter i en årrekke i samarbeid med fagbevegelsen Hun har åpnet graver og funnet venner kuttet i småbiter. Nylig møtte hun visepresident Francisco Santos med LO-Aktuelt i hælene.

Ceylela har fungert som etterforsker etter en rekke drap utført av de paramilitære i Colombia.

– Jeg har blitt dødstruet gjennom ti år, sier den lavmeldte kvinnen. Nå blir hun beskyttet døgnet rundt av Peace Brigades Internationals, en organisasjon som ledsager folk som trenger beskyttelse.

Privatiserer

LO-Aktuelt intervjuet Berenice høsten 2004. Da fortalte hun at fagbevegelsen i Cali-området har kjempet en stor kamp mot privatisering av Emcali, et multiselskap innen telecom, vannkraft og elektrisitet. Med Det internasjonale pengfondet og Verdensbanken tungt

inne, har det reaksjonære Uribe-regimet vist stor vilje til å privatisere det meste. I Cali-området har konfliktene vart svart skarpe.

Nomader

– Folk er blitt nomader i eget land på grunn av alle truslene, forteller Berenice. Når kolleger blir skutt rundt en, er det en stor påkjenning å fortsette som før, særlig når du får beskjed om at du er nestemann på lista. Selv har Berenice måttet flytte inn til Bogotá, og 14. september fikk hun endelig legge fram saken sin for visepresidenten i landet.

Berenice ble fulgt av tre parlamentarikere fra venstresiden, noen lokale fagforeningeledere og sin advokat. LO-Aktuelt var også med

s hule

helt inn i løvens hule, uten at akkurat det var klarert med visepresidenten på forhånd.

«Vi har barn som deg»

Berenice Celeyla henvendte seg til Francisco Santos med disse ordene:

– Her visepresident. Du kan ikke leke med våre liv. Vi har familier som deg, vi har barn som deg. For første gang stirrer visepresidentens sønn på ca 10 år opp fra PC-skjermen. Han hører setningen «barn som deg». Så fortsetter han sitt PC-spill på sin fars kontor mens møtet om liv og død fortsetter.

Avslørte drapsplan

Parlamentarikerens Alejandro Lopez fra Frente Social y Politico (en ven-

Fortsatt utrygg: Berenice Celeyla føler seg fortsatt utrygg etter møtet med visepresidenten, til tross for at hun blir fulgt døgnet rundt av Peace Brigades Internationals. Til høyre hennes advokat.

streallianse) lekset opp for visepresidenten. Det gjaldt Berenices sak, men det gjaldt også en rekke tilsvarende saker.

– Det nye er at vi har en veldig god dokumentasjon på det som har skjedd, sier Lopez til LO-Aktuelt. På møtet viste han til «Plan Dragon». Den tegner et nettverk av progressive mennesker og organisasjoner. Makthaverne vil nøytralisere dem, noe som i Colombia vanligvis er ensbetydende med den sikre død.

Absurd

For en europeer virker dette som et absurd teater. Overført til norske forhold blir det som om lokale LO-tillitsvalgte, samt et par SV'ere og en fra RV skulle sitte og si at «vi ikke finner oss i den daglige likvideringene av våre folk». Det er ingen politisk bombe i Colombia å hevde at paramilitære gjør de skitne jobbene, de håren helst vil slippe å utføre. Dette er ren fordeling av oppgaver.

Leiemordere

Lopez la fram doklumentasjon som viste at et selskap som er privat drevet for statens penger har leid inn et såkalt sikkerhetsfirma for å drive etterforskning av fagforeningsfolk og politikere på venstresiden. Denne informasjonen har så gått til de paramilitære som har foretatt likvideringene. På møtet viste man også til en kontrakt hvor summer får å utføre drap kom på bordet. Fagforeningsfolkene protesterte også mot at myndighetene ofte slår dem i hartkorn med geriljaen.

– Hvis du mener jeg er et geriljamedlem, så arrester meg nå, sier

Alejandro Lopez til visepresidenten. Han gikk fra møtet som en fri mann.

Stol på oss

Mye av kritikken gikk ut på at myndighetene ikke gjør noen ting for å straffe de ansvarlige. Visepresident Santos hadde fått en kvinnelig anklager inn på møtet, som han stadig viste til.

– Dere må stole på henne. Vi tar alle anklager alvorlig og vil etterforske de påstandene som blir lagt fram, hevdet han. Under møtet blar han i dokumentasjonen fra Lopez, men legger den fort til side. Kroppsspråket viser at visepresidenten misliker situasjonen. Fingre og ben er i evig bevegelse, mens han til tider leker med tastaturet på mobiltelefonen. Alt dette mens tre av hans barn svirrer rundt i lokalene.

Død for oss

En anne parlamentariker fra venstresiden, Wilson Borja, avslutter møtet slik:

– Det har skjedd mye rart i dette landet, og det ender alltid med død for oss. Selv slapp han unna et væpnet angrep. Fortsett et mysterium at han lever, ifølge tolken.

Fikk sagt fra

Etter møtet er Berenice lettet over å ha fått lagt fram saken. Om det hjelper på kort sikt er hun mer i tvil om. Gruppene hennes har ikke mye tillit til visepresidenten. Han tilhører et av de mektige oligarkiene i Colombia, blant annet med eierskap i den største avisen, El Tiempo. Enkelte i følget mener han er en facist.

– Det er viktig for oss å vite at de er informert om situasjonen, sier Berenice.

*Tekst og foto: Stig H. Christensen
stig@lo-media.no*

Overlevde tre skudd i kroppen

Wilson Borja overlevde et angrep fra seks-åtte væpnede menn. Over 300 skudd ble avfyrt. Livvaktene hans svarte med rundt 80 skudd Utrolig nok ble ingen drept.

Wilson Borja var tidligere fagforeningsleder i offentlig sektor. Nå er han valgt inn som parlamentsmedlem for venstrealliansen Frente Social y Politico (Den sosiale og politiske front).

Han gikk hjemmefra kl 06 om morgenen 15. desember 2002. Seks til åtte mann ventet på han med forskjellige våpentyper, inkludert R 15 maskingevær. Wilson hadde to livvakter, som begge ble skadet med en kule hver.

Kule i skulderen

Wilson fikk en kule i skulderen som sitter der ennå. En kule sneiet hodeskallen og den siste ødela et 10 cm langt stykke av leggbenet. Det var 57 kulehull i bilen.

– Takket være livvaktene raske reaksjon er vi alle i live, forteller

Wilson til LO-Aktuelt. Han fikk ti måneders behandling på Cuba etterpå.

Ble dømt

En major i hæren, en kaptein og en sersjant ble alle dømt til 16 års fengsel for mordforsøk. Det samme gjaldt en politimann. Politiet vet at det deltok folk fra en paramilitær gruppe, men disse personene er erklært «borte vekk».

– De vet hvem de er, men de har ikke tatt dem, sier Wilson Borja.

– Er du ikke redd når du går på gata etter dette?

– Enten dominerer frykten deg, eller så dominerer du frykten. Jeg har lært meg å leve med situasjonen, sier den tidligere fagforeningslederen.

Jobbe forebyggende

På spørsmål fra LO-Aktuelt om hvordan de kan jobbe mot vold og overgrep, svarer Borja at det gjelder å avsløre planer før de iverksettes. Han viser til avsløringen av «Plan

Dragon», en plan for å drepe en rekke mennesker fra fagbevegelsen og venstreopposisjonen. Wilson Borja kan ikke påstå med sikkerhet at regjeringen står dirkete bak planen, men han er overbevist om at de har en finger med i spillet og kjenner til denne og andre planer som går ut på å likvidere fagforeningsaktivister. På møtet med visepresident Francisco Santos sa Wilson rett ut at president Uribe er den reelle lederen for de paramilitære styrkene.

– Er ikke du mer beskyttet nå som en kjent politiker på venstresiden?

– Det vil nok skape vansker for regjeringen hvis noen av oss parlamentarikere på venstresiden blir drept. Hvis en av oss blir drept, er det i hvert fall ingen tilfeldighet. I så fall kan familien min saksøke staten, og sånn sett få en inntekt å leve av.

I trøbbel: Visepresident Francisco Santos (t.v.) hadde et kroppsspråk som viste at han har mye å svare for på møtet med Berenice Ceylela. Her sitter han i sofaen sammen med Wilson Borja fra venstrealliansen.

Colombia: Venstresiden mobiliserer

(Bogota, LO-Aktuelt) – Nå gjelder det å etablere en bred front av partier, organisasjoner og enkeltpersoner mot regjeringen. Det er Carlos Gaviria, kjent politiker på venstresiden i Colombia, som sier dette

Det er ikke vanskelig å se hvor Gaviria bor, når vi nærmer oss hans bostedsadresse. To livvakter etterlater liten tvil om hva som er deres yrke. Glassdøren nede er også låst. Vi gir oss til kjenne og blir fulgt opp i etasjene av ytterligere en livvakt.

Bred venstreallianse

I Colombia er partier, fagforbund, andre organisasjoner og enkeltpersoner i ferd med å etablere en bred front på venstresiden. Det er en historisk sjanse til å kaste dagens regime som tillater drap på fagorganiserte i stor skala. En bred

demokratisk opposisjon har nå felles møter med tanke på å få etablert en felles plattform før valget i 2006. Piedad Cordoba, en advokat som har markert seg klart mot president Uribes politikk, svarer slik på LO-Aktuelts spørsmål om det er mulig å komme fram til en felles politisk plattform:

– For øyeblikket ser det vanskelig ut på grunn av mange motstridende interesser. Den markerte politikerer legger til at den innbyrdes kampen på venstresiden kun tjener president Uribe.

Borgermesteren i Bogota, Louis Garzon, har tidligere vært leder av den største fagorganisasjonen, CUT. Han står for mye av den samme politikken som Lula i Brasil og sier det slik til LO-Aktuelt:

– Jeg er optimist. Det er første gang en slik enhet er i emning. Jeg tror vi kan vinne.

Wilson Borja ligger lenger ut på venstresiden. Han sitter nå i parla-

mentet for den «sosiale og politiske fronten». Venstresiden vant en avstemning i fjor mot regjeringen og han mener det fins et potensiale for å styrke de demokratiske og sosialistiske kreftene. Wilson ser imidlertid store problemer, blant annet frykter han et massivt press fra høyresiden for at folk skal stemme på den sittende presidenten. Han viser til at de paramilitære har spilt en rolle i så måte, med rene trusler for å få fram sin kandidat. Wilson mener også at «sjakkbrikene må flyttes en god del» før venstresiden klarer å komme fram til en felles plattform .

Presidentkandidat?

Mange mener at Carlos Gaviria er en aktuell presidentkandidat for denne venstrealliansen ved valget i 2006. Selv sier han det slik:

– Noen mener jeg er en god

Forts. neste side ►

▶ presidentkandidat, men jeg synes ikke det.

– Men er det mulig at du stiller?

– Vi må ha en presidentkandidat som kan representere alle de demokratiske kreftene og som kan vinne over president Uribe. Selv med media mot oss. Jeg er ikke kandidat i dag, kanskje ikke i morgen heller. Også Piedad Cordoba benekter at hun er kandidat. Hun befinner seg helt på venstresiden i det liberale partiet. Ingen vil spille ut kortene så tidlig. Cordoba har vært kidnappet og mange kandidater for venstresiden har blitt likvidert før de har komme så langt som å stille til valg. Kanskje ikke så rart at mange ligger litt lavt i terrenget på dette stadiet.

Autoritært regime

Det colombianske regimet er kjent som et av de verste i verden når det gjelder brudd på menneskerettighetene. Gaviria karakteriserer det som et autoritært regime med en demokratisk fasade. Han mener regjeringen kjenner til drapsplaner på fagorganiserte som er avslørt i det siste, selv om han ikke vil gå så langt som å slå fast at det er regjeringen som har tatt initiativet. Likevel er forbindelsen mellom de paramilitære og myndighetene vel kjent.

– Hva kan gjøres for å forebygge de mange drap og trusler?

– Vi må informere utad hver gang slikt foregår. Han mener også det er viktig å benytte seg av den amerikanske menneskerettighetsdomstolen, som er noe tilsvarende Europadomstolen. Mobilisering av folk på gata, som det store demonstrasjonstoget 16. september, ser han på som viktig. Marsjen var rettet direkte mot regimets politikk. Piedad Cordoba er hardere i sin karakteristikk:

– Regjeringen bruker fascistiske metoder for å skaffe seg mer politisk makt.

Mange vil mene at akkurat dette ble godt illustrert noen dager etter LO-Aktuelts samtale med Cordoba.

▶ *Carlos Gaviria representerer Den sosiale og politiske front i parlamentet. Piedad Cordoba tilhører det liberale partiet. Louis Garçon (nederst) er sosialdemokrat og borgermester i Bogota. Han står for mye av det samme som Lula i Brasil. Bogota er en by med 7–8 millioner innbyggere.*

Da sitter vi i parlamentet og intervjuer Wilson Borja. Selv ble han utsatt for et attentat fra politi, hærsoldater og paramilitære sent i 2002. Nå får han telefon om at en forkjemper for menneskerettigheter er drept. Sistnevnte ble nylig sluppet ut fra fengsel. Det ble påstått at han var en ideolog for geriljaorganisasjonen Farc, men påtalesmyndighetene hadde ingen beviser å slå i bordet med. Da var det greiere å knekke mannen på en annen måte. «Det enkleste er pistol».

Media mot

Media i Colombia er eid av mektige kapitalinteresser og skriver lite eller ingenting om venstresiden eller fagforeninger.

– Media er ikke objektive. De forteller gjerne sannheten på sin veldig spesielle måte. Eller de nevner ikke viktige hendelser i det hele tatt, sier Gaviria. På 1. mai var det over en million i tog, noe som snaut nok ble nevnt med en notis i de store avisene.

96 prosent

Når det gjelder rettssystemet, går 96 prosent av kapasiteten med til å håndtere finansielle konflikter i næringslivet. Da blir det liten tid til å behandle overgrep mot fagforeninger og menneskerettighetsaktivister.

– Etter slike drap blir vi hele tiden fortalt at det vil bli iverksatt etterforskning og at de skyldige vil bli straffet, forteller Gaviria. Han etterlater liten tvil om at det ikke er sann.

Svekket velferdsstat

Carlos Gaviria mener det er et stort sprik mellom det konstitusjonen

sier og den virkelige verden.

- I praksis opplever vi nå at nyliberalismen dominerer. Resultatet er veldig negativt for fattige folk, med privatisering i stor stil. Selv oppfatter Gaviria seg som en liberaler med sosiale ideer. Hans politikk er en sosialdemokratisk politikk, men de herskende kretser betrakter han nærmest som en venstrestremist.

- I vårt land er det å forsvare menneskerettigheter det samme som å befinne seg langt ut på venstresiden, sier han.

- Vi kritiserer for eksempel Cuba for brudd på menneskerettigheter, men når det skjer noe her, er det ingen fra de dominerende kretser som åpner munnet, sier Gaviria.

66 prosent under fattigdomsgrensen

Nylig sto det i en colombiansk avis at en mor ga barnet sitt toalettpapir med sukker. Det var den føden

hun klarte å oppdrive. Da vi viser til at 66 prosent befinner seg under fattigdomsgrensen, sier den kjente politikeren at det er liten oppmerksomhet om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter.

- I store deler av landet er dette et ikke-tema. Barn dør av sult, men regjeringen gir blaffen. De ignorerer retten til arbeid og mat.

Colombia som base

Det hersker liten tvil om at USA har stor innflytelse over colombiansk politikk. På spørsmål til Piedad Cordoba om USA bruker Colombia som en base for å kunne yppe til strid mot Venezuela, svarer hun bekreftende. Hun viser til at nord-amerikanerne har 300 soldater på colombiansk side av grensa. Carlos Gaviria kommenterer «Plan Colombia», iverksatt av USA, på følgende måte:

- Planen ble presentert som et

opplegg for å hjelpe Colombia, med høy sosial profil og en lav militær komponent, men den er blitt til det motsatte. Gaviria forteller at opinionen fikk kjennskap til planen gjennom engelsk og amerikansk presse.

- Tror du at USA vil angripe Venezuela fra Colombia?

- Jeg tror ikke det, men det er et økt militært nærvær her. De bruker narkotikaargumentet for å angripe geriljaen.

- Hva kan gjøres?

- Jeg liker ikke væpnet makt, uansett om den utøves av de paramilitære eller geriljaen. Men poenget er at regjeringen ikke har tatt ondet ved roten. Gaviria kritiserer Uribe for å være alt for ettergivende overfor de paramilitære.

*Tekst og foto: Stig H. Christensen
stig@lo-media.no*

Truet: Arbeiderne ved Avianca blir skremt til taushet gjennom trusler internt i selskapet. Lederen, Darwin Fonseca, med slips i midten. Christine Parker, LO, til venstre for ham.

– Dere er militært mål...

I det nasjonale flyselskapet Avianca har man drevet effektiv fagforeningsknusing. For 15 år siden hadde foreningen 6 000 medlemmer, nå er det 235 igjen. Siste framstøt fra en paramilitær gruppe er et trusselbrev, der det heter at alle må si opp og forlate landet!

Samtlige 235 medlemmer blir erklært som et militært mål. Hva det innebærer kan bare de som kjenner forholdene fullt ut ta inn over seg. Brevet er undertegnet «Calimagruppen», en paramilitær gruppe. De viser til uttalelser fra styret i foreningen til media, «der dere gir uttrykk for uheldige og unødvendige holdninger til vår president, Alvaro Uribe Velez». På denne bakgrunn har gruppe bestemt «å erklære dere for et militært mål». «Alle medlemmer bør si opp stillingen i bedriften AVIANCA, og reise fra landet fordi fra dette øyeblikk er det ingen som kan ta ansvaret for deres sikkerhet». Overfor LO-Aktuelt gir lederen for fagforeningen, Darwin Fonseca uttrykk for at de tar truslene svært alvorlig. Han forteller at et av medlemmene nylig var utsatt for et

forsøk på kidnapping. Det er en kjent sak i Colombia at det er gode relasjoner mellom regimet og paramilitære grupper. Styret i foreningen forteller at den statlige politikken under Uribe har svekket fagforeningene, som blir kalt «fiender av systemet».

Rik eier

Avianca eies av en av Colombias rikeste menn, et av de virkelige «jet-setterne», med leilighet i New York osv. Ledelsen i selskapet har arbeidet hardt for å stigmatisere fagforeningsmedlemmer og for å få dem til å forlate foreningen.

– Vi er blitt utsatt for en psykologisk terror, sier Darwin Fonseca. Sammen med styret sitt understreker han sterkt hvor mye besøket fra internasjonal fagbevegelse til Bogota betyr. Han mener Verdensbanker presser på i flere latinamerikanske land for å endre arbeiderlovene til det verre.

– Det er de store eierne og bankene som blir favorisert. Regjeringen blir «bedt om» å fleksibilisere, og presset for å privatisere innen tele og elektrisitet er stort. Egentlig vil de

privatisere hele offentlig sektor, mener Fonseca, som legger til at det internasjonale pengefondet (IMF) finner gode allierte i den herskende klassen i Colombia.

Tollbeskyttelse

Under samtalen med styret i foreningen kom det fram at mens USA har tollbeskyttelse, skal Colombia bygge ned sine tollbarrierer. Dermed har vareimporten økt.

– Vi var ikke forberedt på den store importen. Dermed har colombianske firmaer måttet konkurrere med store amerikanske selskaper. Konsekvensene for oss arbeidere har vært ille, sier styremedlemmene, som nevner at for eksempel kornproduksjonen har stagnert dramatisk.

Midlertidig

I Colombia benytter selskapene seg av innleie av arbeidskraft i stor målestokk, fra firmaer som Manpower. Av 10 000 arbeidere er 3 300 i Avianca leid inn på denne måten. Det betyr at usikkerheten blir større. Mange spør seg om de har jobb i neste måned.

Kutter i velferden

Historien om Hospital San Joande Dios i Bogota er en historie om forfall av det medisinske tilbudet til byens befolkning. Sykehuset ville nå vært 440 år, men ble nedlagt i 2001. Verken offentlige eller private midler var å oppdrive.

Men personalet nekter å gi opp. Fortsatt regner en del seg som ansatt, men lønn får de ikke. Noen av de tidligere ansatte bor nå på stedet, da de ikke hadde midler til å betale husleia i sin opprinnelige bolig. Andre kommer hver dag og driver vedlikehold, og noen skaffer inntekter ved å leie ut parkeringsplassen eller fotballbanen. Atter andre opprettholder livet innen de man kaller uformell sektor, ofte gatesalg.

For alle

Ved starten i 1564 var dette et sykehus for alle. Hensikten var særlig å ivareta de fattigste. I 1944 ble det etablert en fødselsklinikk, som etter hvert ble rustet opp til en av landets beste. Forskning på området ble utviklet. I 1973 tok det nasjonale universitetet over og forskningen ble intensivert. Etter hvert hadde ikke universitetet økonomi til å drive videre. Sykehuset ble overført til de lokale myndighetene, som sa stopp mot slutten av 90-tallet. Ifølge konstitusjonen skulle det være et «non-profit» sykehus. Til sist prøvde private å drive det, men dette varte ikke lenge. I 2001 var det definitivt slutt.

Økonomisk tenkning

Vann og elektrisitet ble kuttet, men vi får vite at de har fått strøm nå på grunn av «illegale kontakter». Vi blir fulgt rundt på området av Yolando Rodriguea og andre fra styret i fagforeningen Sintrahosclistas. De viser oss et område som er nesten like stort som Ullevål sykehus. Uteområdene er ikke tatt vare på. Enkelte bygninger står delvis uten tak.

– Regjeringen har ikke tatt på

seg noen forpliktelser siden sykehuset ble erklært for privat, sier Rodriguea. Hun beklager at økonomisk tenkning (profitt) og økonomiske termer mer og mer har overtatt i colombiansk helsevesen.

– I stedet for pasienter skulle vi bruke betegnelsen «kunder». Men vi skaper jo sosialt overskudd. Det er viktigere.

Svikter ikke

Selv om regjeringen har sviktet sykehuset, jobber de tidligere ansatte for å sikre vedlikehold og infrastruktur. De nekter å la så store verdier gå tapt og påstår overfor LO-Aktuelt at utstyret fortsatt er i god stand. Utendørs ser det riktignok ut som om forfallet har vært totalt, med forfalne bygninger og skrotete ambulanser.

– Den siste søndagen i måneden stiller tidligere helsepersonell, samt de som fortsatt går på jobb ved sykehuset. Da er det helsedag, og

folk kan få gratis behandling og medisiner, forteller Yolanda Rodriguea. Hun legger til at generatoren er fikset og brukes om søndagene.

Utdanning

Men noen av bygningene er fortsatt i bruk. Det er sykepleierutdanning på stedet, og fødeklubben er fortsatt i drift, selv om meldinger i det siste går ut på at den også er truet med nedleggelse.

– Ikke noe institutt i Bogota er så spesialisert som dette når det gjelder fødsler, mener Rodriguea, som i det lengste håper at de er i stand til å redde fødeklubben.

*Tekst og foto: Stig H. Christensen
stig@lo-media.no*

Forfall: Skrotete ambulanser er en del av bildet som møter oss ved Hospital San Juande Dios.

LO om Colombia:

Internasjonalt press nødvendig

I Colombia er faglige tillitsvalgte terrormål.

– Internasjonalt press og nærvær er svært viktig i fagbevegelsen CUTs kamp for å overleve, sier Christine Parker i LO. Landsorganisasjonen støtter CUT ved å legge politisk press på myndighetene samt i en kampanje for å verve medlemmer.

LO koordinerer et prosjekt i samarbeid med nordisk og nederlandsk fagbevegelse. Sammen med LO-TCO-Sverige, SASK-Finland, FNV-Nederland støtter LO-Norge CUT i en kampanje for å verve medlemmer, motarbeide stigmatisering av faglig arbeid og sammenslåing av mer enn 700 medlemsorganisasjoner i en fagorganisasjon.

– I tillegg kommer det politiske arbeidet for å gjøre situasjonen kjent for myndighetene i våre land slik at de også kan øve press på Colombias regjering, sier Christine Parker i LOs internasjonale avdeling til LO-Aktuelt.

Samfunnsansvar

LO legger også vekt på at internasjonale bedrifter med investeringer i

Colombia må vite hvem de handler med.

– «Bedrifters samfunnsansvar» (Corporate Social Responsibility) er et nøkkelord her. Oppmerksomheten begynner å øke, forteller Parker. For noen uker siden representerte hun LO på en konferansen for den internasjonale fagbevegelsen i Colombia, som også hadde deltakelse fra Storbritannia, Canada, USA, Belgia, Brasil, Frankrike, Italia, Nederland, Finland og Peru. Konferansen omfattet møter med President Alvaro Uribe, Statsadvokaten, det colombianske NHO, ombudsmannen for menneskerettigheter og borgermeisteren i Bogotá.

– I følge representanten for FNs Høykomisjonær for Menneskerettigheter i Colombia, er slikt nærvær og press på myndighetene helt nødvendig for å snu situasjonen for fagbevegelsen i landet, sier Christine Parker.

Drap

At tillitsvalgte er ofre for drap og trusler er etter hvert godt kjent.

– I de fleste tilfeller er det dokumentert at dette skjer på grunn av

faglig aktivitet. De ansvarlige er de paramilitære, de militære og i noen tilfeller arbeidsgiverne og myndighetene. Disse blir sjelden straffet, da rettssystemet vier 96 prosent av kapasiteten til å løse økonomiske tvister, hevder Christine Parker.

Brudd på faglige rettigheter

I tillegg kommer alvorlige brudd på faglige rettigheter. Klubber og foreninger, så vel som enkelte arbeidere, er tvunget til å opprette kooperativer som leier ut arbeidskraft for et vederlag som kan være under minstelønn. Kollektivforhandlinger i offentlige etater og på forbunds nivå er lovstridig. Landets president, Alvaro Uribe, sier at fagorganiserte er legitime militære mål siden de er terrorister som vil drive bedriftene konkurs, forteller Parker som selv deltok i en gruppe som hadde møte med presidenten..

– I en globalisert verden er brudd på faglige rettigheter smittsomt. Trakassering av fagorganiserte i Colombia kan skape presedens. Derfor er den internasjonale fagbevegelsens engasjement helt påkrevd, sier Christine Parker.

Nektet inn reise: Her er LO's Christine Parker sammen med lederen av CUT, Carlos Rodrigues. Hele den internasjonale delegasjonen som besøkte Colombia i september 2004, ble senere nektet innreise.

– Neste på lista

– Du er den neste på lista. Denne telefontrusselen fikk læreren Oscar Ramon etter at han nettopp hadde vært i begravelsen til en drept kollega. Han reiste fra byen.

Det var 13. januar 2003 kollegaen til Oscar Ramon ble drept i den lille byen Tame. Etter begravelsen fikk Oscar ikke bare beskjed om at han ville bli drept selv, men også at alle vennene hans skulle drepes. Han ble i Tame i to dager, før så å reise til Arauca, hovedstaten i regionen. Der henvendte han seg blant annet til Amnesty.

Stoppet kona

Etter at Oscar hadde forlatt hjemstedet, stoppet politiet hans kone og barn i et sjekkpunkt. De spurte barna ut om faren, men før de rakk å svare, hadde politiet besvart sine egne spørsmål på en meget presis måte. De hadde meget og oversikt over hvor Oscar befant seg.

– De visste hvor jeg spiste og kjente alle mine bevegelser, forteller

Oscar. På en måte var han heldig, i og med at han fikk et varsel gjennom telefontrusselen. Hans kollega Jose Marcelene Diaz ble drept momentant, uten forvarsel.

Paramilitært nærvær

Arauca-området har historisk sett vært preget av mye gerilja. Etter at de paramilitære etablerte seg i området i 2000 har volden økt. Oscar har 10 års fartstid som lærer, og har vært fagforeningsleder i sju av dem. I den siste tiden før januar 2003 var han visepresident i fagforeningen for lærere i området.

– De paramilitære har drept mange, forteller Oscar. Han mener det er viktig å snakke om overgrep og gjøre alle forbrytelsene godt kjent. Området hans er et av de mest militariserede, og som han sier:

– Her jobber de paramilitære, hør og politi godt sammen.

De paramilitære har opprettet en rekke sjekkpuster. De har på en måte bare etablert seg som en maktfaktor og blitt klappet på skulderen av

Truet vekk: Lærer Oscar Ramon er truet vekk fra hjemstedet. Nå opererer han fra lærerorganisasjonen Fecodes hovedkvarter i Bogota.

politi og hær.

– Vi påpekte dette overfor rettssystemet i Bogota, men ingen undersøkelser ble foretatt, sier Oscar forvilet.

Til Bogota

Han reiste etter hvert til Bogota, og opererte en god stund som fagforeningsleder derfra med støtte til kolleger i Arauca. Oscar forteller at 35 lærere ble presset vekk fra jobbene sine i Arauca. Konflikten mellom gerilja og de paramilitære gjør at mange har flyktet. Sivilbefolkningen har havnet midt imellom med store konsekvenser i form av død og skader. Oscar forteller at hær og gerilja etter hvert forsvant, slik at det kun ble de paramilitære tilbake.

– Det fungerer slik at hæren baner vei for de paramilitære, som så begynner å drepe, forteller Oscar. Ifølge vitner sa representanter for hæren at folk ikke har grunn til å være redde for dem. De sier:

– De dere har grunn til å frykte kommer etter oss (de paramilitære).

Til USA

En annen lærer ble også truet. Det skjedde ved at to bevæpnede menn på motorsykkel fulgte etter Alvaro Pineda ved flere tilfeller. Etter hvert ble han tvunget til å flytte, med stor bekymring om hvordan det skulle gå med familien. Pineda forteller at det er narkotikakartellene og de paramilitære som nå har skaffet seg de beste områdene i Colombia. I hans område ble 5 000 mennesker presset vekk.

Begge lærerne kom etter hvert til USA, der amerikansk fagbevegelse hadde et opplegg for dem. Nå er de tilbake for igjen å gjøre en jobb for sin fagorganisasjon, Fenecode

– De paramilitære har erklært lærere som fredløse, sier Oscar Ramon, som legger til at lærerne har det største forbundet i fagbevegelsen CUT, med 300 000 av 6 00 000 medlemmer.

Tekst og foto: Stig H. Christensen stig@lo-media.no

Colombia

- fakta

- Befolkning: 43,7 millioner
- Areal: 1 138 910 kvkm
- Hovedstat: Bogota, 7-8 millioner
- Språk: spansk
- Eksportartikler: Olje, kaffe, bananer, blomster, tekstiler.
- Cannabis og koka dyrkes illegalt i stor målestokk
- 66 prosent av befolkningen befinner seg under fattigdomsgrensen

Krig og politikk

- Colombia har en sterkt høyreorientert regjering med Alvaro Uribe som president.
- Det har vært krig i landet i over 40 år. En mektig narkotikamafia ble et stort problem gjennom 1980- og 90-årene. Geriljaorganisasjonene FARC og ELN benytter seg av kidnapping i stor stil. De paramilitære har en rekke drap, ikke minst av fagorganiserte, på samvittigheten.
- Antall soldater og politi: 200 000 soldater og 180 000 politi
- Paramilitære styrker. Anslag: 20 000
- Det antas at geriljabevegelsen FARC har 17 000 mann under våpen og ELN rundt 5000.
- Det fins tre landsdekkende fagorganisasjoner, hvorav CUT er den største. Kun 5 prosent av de yrkesaktive er organisert.
- En bred venstreallianse prøver å stable et alternativ på beina til valget i 2006, men det er betydelig intern uenighet.

Kilder:

- www.caplex
- leksikon for det 21. århundrede (dansk)
- CUT i Colombia
- Colombia-magasin utgitt av Flyktningerådet i november 2004